

תוכנית הקורס ורשימת קריאה לקורס

סמסטר 1 שנה 2023

בית ספר: בית ספר ברוך איבצ'ר לפסיכולוגיה B.A.

פסיכולוגיה וחקר המוח – גישה בינתחומית א'

מרצים/ות:

פרופ' נאוה לויט בן נון navalb@runi.ac.il

מתרגלים/ות:

ד"ר עופר חוגרי ofer.hugeri@post.runi.ac.il

ד"ר ענבל לינצ'בסקי inbal.linchevski@post.runi.ac.il

ד"ר ליאת רחמים בן נביא liat.rahamim@post.runi.ac.il

עוזרי/ות הוראה:

ד"ר עופר חוגרי ofer.hugeri@post.runi.ac.il

ד"ר ענבל לינצ'בסקי inbal.linchevski@post.runi.ac.il

ד"ר ליאת רחמים בן נביא liat.rahamim@post.runi.ac.il

גב' עומר ראובני omer.reuveni@post.runi.ac.il

מספר הקורס:	9067
סוג הקורס:	שיעור
שעות שבועיות:	2
נקודות זכות:	4

דרישות הקורס:	מבחן סופי
קוד קבוצה:	231906700
שפת לימוד:	עברית

תנאי קדם

במידה ולמדת את אחד מהקורסים הרשומים מטה, בעלי תוכן זהה, לא תוכל להירשם לקורס פסיכולוגיה וחקר המוח – גישה בינתחומית א' (9067) :

8891 - הבסיס הביולוגי של ההתנהגות א'
8935 - הבסיס הביולוגי של ההתנהגות א'

נושאי הקורס

- מערכת העצבים והמוח - מבוא כללי
- יחידת החישוב הבסיסית במוח - הנירון
- אלקטרופיזיולוגיה - יצירה והולכה של אותות חשמליים במוח
- פסיכופרמקולוגיה - התקשורת הכימית במוח, השפעה של סמים ותרופות על המוח
- הורמונים - המערכת האנדוקרינית והאינטראקציה בינה לבין מערכת העצבים
- התנהגות מינית והתנהגות רבייה
- שיטות מחקר פיזיולוגיות

מטרות הקורס

הקורס הינו קורס ייחודי בפורמט היברידי של "כיתה הפוכה", המאפשר למידה עיונית של החומר בבית ודיון, חשיבה והדגמות בכיתה.

קורס זה הינו הראשון מתוך רצף של קורסים שמטרתם הכרת התהליכים והמערכות השונות העומדות בבסיס יכולותיו המופלאות של האדם להרגיש, לחוש, לנוע, לחשוב, לתכנן, להחליט החלטות, לפעול בעולם חברתי, להתמודד עם דילמות מוסריות, להיות מודע לעצמו ולסביבתו. הקורס עוסק בהכרת היסודות הביולוגיים של ההתנהגות, מהרמה המולקולרית ועד המערכתית. אנו נבדוק כיצד התנהגויות ויכולות של בני אדם נובעות מפעילותו המורכבת של המוח וכיצד תפקודים פסיכולוגיים מעצבים ומשנים את המוח ומשפיעים על מערכות גופניות.

מטרת הקורס להקנות בסיס ידע משמעותי לגבי תפקוד ומבנה המוח והקשר שלהם לתפקוד פסיכולוגי ולפסיכופתולוגיה. באופן ספציפי, נלמד על מערכת העצבים ועל יחידת החישוב הבסיסית במוח (הנירון), על האופן שבו הנירונים מעבירים מידע (העברה חשמלית), על נשאי המידע הכימיים במוח ועל השפעות של חומרים כימיים חיצוניים (כגון תרופות וסמים), על תפקידם של הורמונים ועל האופן שבו המוח מווסת התנהגות המינית. לבסוף נלמד מהם כלי המדידה העומדים לרשותינו על מנת לחקור את המוח.

מטרה נוספת של הקורס היא לטפח מיומנות של התבוננות, חקירה, הירהור, אינטגרציה ולמידה הוליסטית החשובים לאנשי ונשות המקצוע במאה ה-21.

מבנה ציון הקורס

מבנה ציון הקורס הוא כדלהלן:

ציון המבחן: 87%

ציוני מבדקים - 10%

ציוני עבודות - 3%

הקורס בנוי כקורס היברידי / "הפור". בפורמט זה, על הסטודנטים מוטלת האחריות ללמוד את החומר בבית על ידי הקשבה להרצאות המוקלטות. הזמן בכיתה נועד להרחבת החומר, הדגמות, דיונים, היריורים, שאלות, עבודה בקבוצות, וטיפול הרגלי למידה. בנוסף יתקיימו תרגולים שבועיים שמטרתם לתמוך בתהליך הלמידה ומענה על שאלות ואי הבנות. כדי לתמוך בלמידה העצמית בבית, אפשר למצוא באתר הקורס מבדקים ועבודות לחזרה על החומר:

- **מבדקים:** בתום כל הרצאה מוקלטת, יתקיים מבדק קצר המתייחס לחומר שהועבר בהרצאות המוקלטות. בסה"כ יועברו 12 מבדקים במהלך הקורס. מענה נכון במבדק **(100% תשובות נכונות, ניתן לעשות את הבוחן שוב ושוב עד הגעה ל100, פחות 100 לא ייחשב!)** מקנה 1 נקודה. מענה נכון על 10 מבדקים מתוך ה12 יזכה ב10 נקודות. שימו לב, כדי לקבל את מלוא הניקוד יש לענות על 10 מבדקים לפחות באופן מלא (ציון 100) ואלו יזכו ב10 נקודות, כלומר, 10% מהציון הסופי בקורס. לא יתאפשר מענה מאוחר על מבדק*.
- **עבודות:** באתר הקורס ניתן למצוא 3 עבודות בית המסכמות את הפרקים העיקריים בקורס. מטרתן, עידוד למידה וחזרה על החומר (תאריכי ההגשה נמצאים בהמשך). מענה על כל עבודה באופן מלא **(100% נכון, ניתן לעשות שוב ושוב עד לקבלת ציון 100, פחות 100 לא ייחשב!)** מקנה 1 נקודה. מענה מלא ונכון על כל 3 העבודות יהווה 3% מהציון הסופי בקורס.

שימו לב: במבדקים ובעבודות יש להגיע לציון 100% אחרת הנקודה לא תיחשב לציון!

נושאי ותאריכי הגשת עבודות הבית:

מטלה 1, אלקטרופיזיולוגיה - תאריך אחרון להגשה 17.12.22 (האתר נסגר ל"הגשה בזמן" בשעה 23:55, לא לחכות לרגע האחרון)

מטלה 2, פסיכופרמקולוגיה - תאריך אחרון להגשה 31.12.22 (האתר נסגר ל"הגשה בזמן" בשעה 23:55, לא לחכות לרגע האחרון)

מטלה 3, הורמונים, התנהגות מינית ושיטות מחקר - תאריך אחרון להגשה 31.1.23 (האתר נסגר ל"הגשה בזמן" בשעה 23:55, לא לחכות לרגע האחרון)

*לבעלי/ית אישור רפואי/מילואים על היעדרות של מעל 3 ימים בימים שלפני השיעור - תינתן אפשרות לענות באיחור על מבדק רק במידה ולא נותרו להם/מספיק מבדקים לצבירה של 10 נקודות סהכ.

תפוקת למידה

- הבנה טובה של מרכבי "החומרה" של המוח
- הבנה של הקשר בין תהליכים חשמליים וכימיים במוח לתפקוד נפשי
- חשיבה תהליכית לגבי תהליכים מוחיים, גופניים וביולוגיים

- הבנה של "איך הביולוגיה עובדת" ואיך חושבים בביולוגיה
- חשיבה של "מערכות מורכבות" כתשתית להבנת הקשר בין הביולוגיה לפסיכולוגיה
- פיתוח יכולת למידה עצמאית
- פיתוח סקרנות, הירהור ופליאה
- פיתוח יכולת התמודדות עם חומר מורכב
- פיתוח יכולת אינטגרציה

שעות קבלת מרצה

נאוה לויט בן-נון: navalb@runi.ac.il

שעת קבלה גמישה, בתאום מראש.

שעות קבלת מתרגל

ד"ר ליאת רחמים בן נביא	ד"ר עופר חוגרי	ד"ר ענבל לינצ'בסקי	עומר ראובני
liat.rahamim@post.runi.ac.il	oferh8@gmail.com	inbal.linchevski@gmail.com	sagolab@runi.ac.il
שעת קבלה גמישה, בתאום מראש	שעת קבלה גמישה, בתאום מראש	שעת קבלה גמישה, בתאום מראש	שעת קבלה גמישה, בתאום מראש

פרטי עוזר הוראה

בקורס המתרגלים הם גם עוזרי הוראה.

הערות נוספות

קורס היברידי:

הקורס בנוי כקורס היברידי / "הפוך". על הסטונדטים יות מוטלת האחריות ללמוד את החומר בבית על ידי הקשבה להרצאות המוקלטות. אנו ממליצים ללוות את ההקשבה בסיכום הנקודות העיקריות.

מבדקים:

מיד בתום ההרצאות המוקלטות של כל שיעור, יתבקשו הסטונדטים יות למלא מבדק המתייחס לחומר שהועבר בהרצאות המוקלטות. ניתן לענות על המבדק מספר לא מוגבל של פעמים, אך לא ניתן לענות עליו לאחר התאריך הסופי (שנקבע לפי תאריך השיעור שאליו מתייחס החובר בבוחן). עליכם לענות נכון (כלומר להגיע לציון 100) על 10 מתוך 12 מבדקים על מנת לקבל את מלא הנקודות (10 נקודות מתוך הציון הכללי של הקורס).

****שימו לב: מפאת גודל הקורס, לא נוכל לטפל בבעיות פרטניות של קושי לענות על המבדק (בעיות טכניות וכו). המקרים היחידים שיקבלו מענה הם מקרים המאפשרים על ידי מנהל הוראה (למשל**

מילואים, אבל, אישפוז) וזאת בתנאי שימי היעדרות עלו על 3 ימים הצמודים לשיעור העוקב, ורק במידה ולא נותרו להם מספיק מבדקים לצבירה של 10 נקודות סהכ. במקרה של בעיות טכניות יש לפנות לשירות הטכני של הבינתחומי. קחו בחשבון שעלולות להתרחש בעיות טכניות ולכן אל תדחו את מועד מענה המבדק לרגע האחרון!

עבודות סיכום: בקורס 3 עבודות סיכום. תפקידן לעודד את הסטודנטיות.ים לחזור על החומר בצורה יסודית ולהכיר את סגנון השאלון שעשויות להופיע במבחן. אנו ממליצים מאוד לעשות את המטלות למרות משקלן הנמוך בציון הכללי.

מבחן: המבחן יכלול את החומר של ההקלטות, את החומר שמועבר בשיעורים ואת החומר שמועבר בתרגולים. לקראת סוף הקורס תינתן רשימת מיקוד כדי לסייע לסטודנטים להבחין בין נושאים עקרוניים ללמידה.

שעות תירגול:

שעות התירגול הן חלק אינטגרטיבי מהקורס. שעות אלו מוקדשות לחזרה על החומר הנלמד בשיעורים. מטרתם לתמוך בסטודנטיות.ים שזקוקים למרחב לשאול שאלות וללבן את הבנת החומר מעבר לשיעור עם המרצה.

פורום הקורס:

באתר הקורס קיימים פורומים פעילים. חלקם כחלק מההרצאות המוקלטות וחלקם חיצוניים להקלטות. יש לשאול ולענות על שאלות הקשורות לקורס בפורום ולא לשלוח שאלות אישיות דרך האי-מייל, היות ושאלותיכם עשויות לעניין סטודנטים אחרים. אנו נענה על שאלות בפורומים בתדירות גבוהה. עליכם מוטלת האחריות לבדוק את אתר הקורס מעת לעת על מנת להתעדכן בהודעות ועידכונים וכן בקישורים וקטעי קריאה מומלצים היכולים לסייע בהבנת החומר.

מעקב אחרי עדכונים והודעות:

באחריות הסטודנטית לעקוב אחרי עדכונים שוטפים שנשלחים דרך מערכת המודל (דרך המייל שלכם. המעודכן במודל). לא יתקבלו הסברים "לא ידעתי"....

רשימת קריאה

חומר קריאה המלווה את הקורס ואת ההקלטות של הקורס (מומלץ לקרוא, במקרים מסויימים נפנה לקריאת חובה):

ספר הקורס (נמצא בספרייה):

Laura A. Freberg. Discovering Biological Psychology. (2nd edition). Belmont, California: Wadsworth. פרקים 1 - 4, 10

ובנוסף, פרק 5 בלבד (הורמונים) מהספר (סרוק באתר):

S. Marc Breedlove, Mark R. Rosenzweig, Neil V. Watson. Biological Psychology: An Introduction to Behavioral, Cognitive, and Clinical Neuroscience. (5th edition). Sunderland, Massachusetts: Sinauer Associates, Inc. עותק סרוק של פרק זה נמצא באתר הקורס.

פירוט רשימת הקריאה לפי שבועות (מהספר של "פרברג" אלא אם צויין אחרת, סדר השיעורים והתירגולים הוא סדר טנטטיבי ובין השאר כמובן תלוי בקצב ההתקדמות!):

שבוע 1: הקדמה והיכרות. פרק 1, עמודים 2-7

שבוע 2 - 3: המוח: מבוא כללי. פרק 2 עמודים 27-32, 47-52; פרק 3, עמודים 61-72.

שבוע 3 - 7: אלקטרופיזיולוגיה. פרק 3 במלואו.

שבוע 7 - 9: פרמקולוגיה. פרק 4 במלואו.

שיעור 10 - 11: הורמונים והתנהגות מינית. פרק סרוק של ברידללב - נמצא באתר הקורס ופרק 10 במלואו (לנושא של התנהגות מינית).

שיעור 11 - 13: שיטות מחקר בבני-אדם ובבעלי-חיים. פרק 1, עמודים 8-25.

קריאת עזר (רשות):

המבקשים להסתייע במקורות בעברית מוזמנים לפנות לספר "הפיזיולוגיה של ההתנהגות" מאת נ. ר. קרלסון (2001) בהוצאת האוניברסיטה הפתוחה. יש לציין שהאחריות היא על מי שלומד מספר זה בלבד להשוות עם ספר הלימוד. בבחינה המושגים יוצגו לרוב בשמם הלועזי. על כן יש להקפיד ללמוד את המושגים באנגלית!

במהלך השנה יתכנו הפניות לספרות קריאה מומלצת שאינה חובה אך מאפשרת הרחבת האופקים ויכולה לסייע בהבנת הנלמד, קישורים לאתרים בהם המחשות, דיונים והדגמות רלבנטיים לחומר הלימוד ניתן יהיה למצוא באתר הקורס. כמו כן בספריה קיימת ספרות נרחבת הקשורה למדעי המוח למתעניינים.

** שימו לב! ייתכנו שינויים בחומר הקריאה במהלך הסמסטר. במהלך הקורס יתכן וינתנו הפניות למקורות קריאה נוספים. לעיתים קריאה נוספת נדרשת לצורך הכנת התרגילים.